

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Nagybecskerek, 1908.

XXXVII. évfolyam 78. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12 .
Negyedévre ——— 6 .
Egy óra ——— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Péntek, április 3.

Kultura a vármegyében.

Nagybecskerek, április 3.

A Torontálvármegyei Magyar Köz-
művelődési Egyesület tegnap délután igaz-
gatósági ülést tartott. Az ülésről lapunk
más helyen hozunk tudósítást s itt csak
azt a részét akarjuk kiemelni, ahol az
igazgatóság a közgyűlés elé terjesztendő
évi jelentésében beszámolt az egyesület
mult évi munkásságáról.

Hogy a mi szerény anyagi eszközökkel
dolgozó kultúregyesületünk munkássága
milyen, arra nézve nem akarunk magunk
nyilatkozni, hanem citáljuk temesvári lap-
társunknak, a „Temesvári Hírlap“-nak
egyik legutóbbi kritikáját, amely többek
közt így szól:

„A Torontálvármegyei Magyar Köz-
művelődési Egyesület ugyancsak megfogja
a dolog végét. Nem reklámmal dolgozik
és nem is akarja a saját empóriumát más
városok rovására előtérbe tolni, hanem
dolgozik okosan, fáradhatatlanul a tudomá-
ny és a magyar kultura érdekében.“

Hogy érdemes laptársunk nem tuloz,
ezt igazolja az egyesület titkárának a teg-
nap ülésen betervezett terjedelmes évi
jelentése, amelyben az igazgatóság a köz-
gyűlésnek beszámol a lefolyt évi munkás-
ságról.

Ebből a jelentésből láthatjuk, hogy az
egyesület csakugyan megfogja a dolog vé-
gét s dolgozik keményen, fáradhatatlanul
a magyar kultura fejlesztéséért vár-
megyénkben.

Röviden felsoroljuk az egyesület mun-
kásságának adatait s ezek az adatok, ha
csak szárazon egymás mellé is állítjuk
azokat, a leghimesebb és legékesebb szó-
nál is szebben beszélnek.

Az évi jelentés szerint az egyesület
az elmúlt tél folyamán a vármegye vegyes-
ajku vidékein tíz helyen magyar nyelvi
ismétlő tanfolyamokat rendezett, amelye-
ken az egyesület által megbízott tanítók a
magyar nyelv tanításán kívül közhasznu

ismeretekre oktatták a hallgatóságot. A
kultúregyesület tanfolyamainak 418 rendes
hallgatója volt, akik között számos analfa-
béta is volt s ezek megtanultak magyarul
írni és olvasni, míg a többiek magyar
nyelvi tudásukat gyarapították és erősítet-
ték s ismereteiket bővítették. E tanfolya-
mokkal kapcsolatban az egyesület ötszáz
korona pályadíjjal pályázatot irt ki olyan
segédkönyvre, amely egyrészt vezérfonalul
szolgál a tanítóknak, másrészt támaszt nyújt
és otthoni továbbképzésre a hallgatóknak.

E mellett az egyesület szolgálta a
magasabb kulturát azokkal az irodalmi és
művészeti estével, amelyeket Nagybecs-
kereken, Törökbecsén és Nagyszentmiklós-
son tartott s amelyeket még legközelebb
több követ.

Részt vett az egyesület a vármegyei
muzeum létesítése körüli munkában mu-
zeumi tárgyak kikutatásával és gyűjtésével
s ezzel kapcsolatosan a kulturház ügyében
is erős agitációt folytatott, hogy a kultusz-
miniszter tervezte kulturházak egyikét
Nagybecskerek kapja. Ez irányban terjed-
elmes memorendumot is nyújtott be a
miniszternek. Az egyesület agitált a Petőfi-
ház és muzeum érdekében is és a vár-
megyében szép összeget gyűjtött e mu-
zeum javára. Bevonta körébe az egyesület
az egyre nagyobb rétegeket felölelő szoci-
ális kérdéseket is és igyekezett azokat
kulturális fejlődésünk javára hasznosítani.
Ezért rendezte például Nagybecskereken a
társadalomtudományi előadásokat. A kultur-
egyesület tevékenységének koszorújába
lehet kötni a licealis előadásokat, a melye-
ket a tél folyamán rendszeresen tartott.

Nevezetes része az egyesület munkás-
ságának, hogy figyelmét kiterjesztette a
társadalomnak azokra a szerencsétlen
tagjaira, akik a börtönök mélyén synle-
nek s azok számára oktató és ismeretter-
jesztő előadásokat tartat. Ez irányban or-
szágos mozgalmat is indított az egyesület
s csak a napokban közöltük az ügy érde-

kében az igazságügyminiszterhez intézett
földerjesztését.

Szép gyümölcse az egyesület törek-
vésének az ingyenes olvasóhelyiség, melyet
már harmadik éve tart fenn s a hol hasz-
nos könyveket és folyóiratokat használhat-
nak azok, akiknek nincs módjukban más-
képen gyarapítani ismereteiket. Hogy milyen
szükségletet pótol ezzel az egyesület, annak
bizonyossága az, hogy az olvasóhelyiséget
mult év október óta március végéig 2652-en
látogatták a társadalom minden rétegéből.

Részt vett az egyesület a vármegyé-
ben tartott hazafias ünnepeken is, több
száz könyvet osztott szét a magyar nyelv
tanulásában kiváló eredményt fölmutató
tanulók közt s több tanítót jutalmazott
részben díjjal, részben elismerő ok-
levelekkel a magyar nyelv oktatásában
tanúsított sikereikért. E mellett gyarapította
az egyesület vagyonát, nyilvános ingyenes
könyvtárát stb.

Kisebb részleteit az egyesület munkás-
ságának nem soroljuk itt föl, de ebből
elég látni való, hogy az egyesület min-
denre kiterjesztette figyelmét s igyekezett
a kultura térségein mindent gondozás alá
venni. Ez a munkásság tehát olyan, mely
büszkeséggel tölthet el nagyobb kultur-
egyesületeket is, annál inkább elismerés
illeti érte a mi szerény egyesületünket.

Az évi jelentés köszönettel adózik
azonban a vármegye törvényhatóságának
is, mely az egyesület idejéig nagy tevékeny-
ségét lehetővé tette azzal, hogy nemes
áldozatkészséggel ötezer koronát szavazott
meg az egyesületnek.

Természetes dolog, hogy az egyesület
buzgó munkásságáért az elismerés oroszlan-
része az egyesület érdemes elnökét Botka
Béla főispánt, minden szépért és nemesért
lelkesülő alelnökét Jankó Ágoston alispánt
és különösen az egyesület kitünő igazgató-
ját dr. Vinczebidy Ernő vármegyei főjegyzőt,
aki fáradhatatlan buzgalommal vezeti
az egyesület tevékenységét, valamint az
egyesület többi vezetőit is, akik előtt a

A „TORONTÁL“ tárcája.

Két életmentő.

Arra a szomorú meggyőződésre jutottam,
hogy Lucy megcsal.

De csakugyan Lucynek hívták a csalafintát?
Ha elgondolom, hogy kis kezében tartotta az
életemet és hogy már a nevére sem emlékszem
határozottan! Fiatal emberek, csodálkoztok rajta?
Az idő még másra is megtanít benneteket.

Akkor még fiatal voltam, — igen fiatal.
Azért is, amint megbizonyosodtam, szerencsétlen-
ségemről, feltettem magamban, hogy leszámolok
ez élettel. Első gondolatom az volt, hogy golyót
röpítek az egyamba a lépcsőjén; de meggondol-
tam, hogy sokan megtudnák, hogy Renée
— ugye-e bár így hívták? — az orromnál fogva
vezetett. Van önrzet az emberben!

— Nem, mondtam magamban, semmi fel-
tűnés. A megszégyenített madár elrejtőzik halálköz-
delmével. Én is valamely félreeső zugban, el-
szigetelve, elveszve, elfeledve akarok meghalni.
Ez elégius hangulatban a meluoi 5 óra
30 perces vonatra ültem. Száz lépésnyira az

„Arany oroszán“-tól, ettől a jól tartott szállótól
tett le, hol világos szobák, pompás asztal és
tisztá ágyak várnak a vendégekre.

— Mit méltóztatik? kérdezte egy kis pin-
cérnő, akiről azóta meggyőződtem, hogy szép.
— Semmit.

Nem voltam éhes. Mentem lefeküdni. Az
alvásom izgatott volt. Minden pillanatban megam
előtt elhaladni láttam Victorinet — nem Victo-
rinének hívták? — a vetélytársam karján. Ekkor
felugrottam a hatalmasat füttem az öklömmel
majd a fairs, majd a vaságyamra, majd pedig az
éjjeli szekrény márványára. Össze voltam törve,
mikor felköttem. De hát mit törődtem vele,
bizzen ugys meg akartam halni.

Kötelet mentem keresni. Azt hittem, hogy
ha fel akarja az ember magát kötni, nincsen
könnyebb, mint kötelet találni. Tévedés! Be-
kötöröltem az egész szállót anélkül, hogy kötél
akadt volna a kezemb.

A kis pincérnő, kiről azóta megtudtam, hogy
szép, kérdezte tőlem:

— De kérem, mire kell önnek a kötél?

Végre egy kötélvéggel távoztam a szállóból
s egész hidegverrel egy kis erdő felé tartottam,
melyet már korábbi időkből ismertem. Volt ott
egy sűrű bozót, hol nem egyszer ábrándoztam.

Ennél disztrétebb zugot nem is találhatnék az
öngyilkosságra.

Utközben Berthéra gondoltam — határozot-
tan azt hiszem, hogy Berthának hívták. — At-
koztam őt egész lelkemből. És aztán néztem a
kötelemet; méregettem, próbálgattam az ellen-
állási erejét. Nem olyan volt, aminőt akartam
volna. Kurtának és gyöngének találtam. Boszu-
voltam. Nem is képzelő az ember, mennyire
hat az ilyen haszontalanság az ember gondolat-
menetére.

Más boszuság! A helyre érve, melyet
magamaak kiszemeltem, nagyon kellemetlenül
lepott meg, hogy más által láttam elfoglalva. Egy
valaki, akinek csak a hátát láthattam, éppen az-
zal volt elfoglalva, hogy kötelet erősítsen egy fa-
ágra, ugyanarra az ágra, melyet valószínűleg ma-
gam is választottam volna.

— Mit művel itt? kérdeztem tőle.

— Mi köze hozzá? monda felém for-
dulva.

— Azt hiszi, nem találom ki a szándékát?
kiáltottam fel.

— És ha meg is akarnám magamat ölni,
az csak az én dolgom!

— Magát megölni?
Jobban megnéztem az emberemet. Kedves

Az állandóan csapon tartott

Szent-Istvan sörön

kívül kapható naponta friss

müncheni Spatenbräu

Marcoin Jenő kaszinó-vendéglősnél.

sajtnak, mint a kultura egyik munkásának szintén meg kell hajtani lobogóját.

Ilyen vezetők mellett még igen nagy feladatra hivatott a Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület s lefolyt évi munkássága biztosíték lehet arra, hogy feladatát mindenkor kellően teljesíteni is fogja.

Apponyi gróf a vidéki színészetért.

— Április 2.

Megelégedéssel vehetjük tudomásul, hogy nem kisebb ember mint Apponyi Albert gróf megerősíti abbéli, sokszor hangoztatott véleményünket, hogy a vidéki színészetnek nem kell okvetlenül mindent elfogadnia, amit a főváros a nyakunkra kld. Magyarország kultuszminisztere azonban nem áll meg ennek az igazságnak a megállapításánál, hanem azon van, hogy ezen a tőrhetetlen állapoton, mely legfeljebb néhány vidéki agglégénynek tetszik, segítsen is.

S erre nézve a leghelyesebb utat választotta. Ma úgy állunk, hogy vidéki színházakban egyáltalában nem is kerülhet más színdarab előadásra, mint az, amely már megjárta valamely budapesti színpadot. Ha rossz is a darab, ha csupán a protekció hozta színre, ha az is tartotta fenn, jónak kell lennie a vidéken, mert Budapesten sikert aratott.

Hogy vidéki színigazgatók meg sem kísérlék némileg emancipálni magukat a fővárosi színházaktól, amiből pedig, ha megtörténné, kétség-telenül az irodalomra is értékes haszon hármlanék, annak oka egyedül a szűkkeltségük. Pedig idők során oly vidéki központok keletkeztek, melyek méltán válhatnak kulturális és művészi központokká, amelyeknek közönsége művelt, színházkedvelő, irodalompartoló. Ilyen központok, amilyenek ma már számosan vannak az országban, átvehetnék a vezetést bizonyos kulturkörök fölött s mint a külföldö, nálunk is keletkezhetnének színházi, irodalmi és művészeti centrumok.

Apponyi Albert grófnak a rendelete esetleg lendít majd a vidéki színházak ügyén. Épp a szindirektoroknak — igaz, hogy érthető — üzleti szűkkeltséggel fog talán sikeresen megküzdeni ez a rendelet, mely azt célozza, hogy a vidéki színigazgatók függetlenítsék magukat a fővárostól s eredeti magyar bemutató előadásokat rendezzenek. A kultuszminiszter ugyanis attól teszi függővé, hogy a vidéki városok színészetét tovább is részesei szubvencióban, hogy a színügyi bizottságok és igazgatók eleget tesznek-e a rendeleteknek. Jelszó most: a színművészet és drámairodalom decentralizációja. Mert visszás és sanyaru állapot, hogy nálunk a vidéki közönség csak a pesti darabokat várja.

Igy sehasem fejlődhetik ki igazi dráma-

irodalom nálunk. A németeknél mindegy, akár Berlinben, Bécsben, Münchenben, Boroszlóban, Hamburgban, Lipcsében, Kölnben kerül-e színre valamely darab. Ha sikert arat, azonnal bejárja az összes kétszáz német színpadot. Nálunk még Kolozsvár sem sokat számít. Ennek az áldatlan helyzetnek akar véget vetni az Országos Színészegyesület és gróf Apponyi Albert.

Vidéki központokat akarnak teremteni s az elsőrangú színigazgatókat rá akarják szoktatni, sőt kényszeríteni, hogy eredeti, önálló működést fejtsenek ki s évről-évre ne csupán Budapest jóvoltából éldegéljenek, ami persze kényelmes dolog és semmi kockázattal nem jár.

Néhány igazgató már megszívlelte gróf Apponyi Albert rendelkezését s az ügyüköket megbizta, hogy néhány fővárosi ismert dramairól szerezen be új, sehol még elő nem adott darabokat. Több mű is terem ma már, mint amennyit a pesti színházak, főleg a drámaiak, előadhatnak s a Nemzeti Színházal, de a Vigszínháznál is két-három saisonon át nem juthat szóhoz néhány szerző, akinek elfogadták a darabját és előleggel is megterheltek.

Hogy a vidék minél több művet kaphasson, még pedig olyat, melyet kizárólag a vidék számára írnak: az országos színészegyesület igazgatója, Ditrói Mór s vele a tanács fölterjesztést intézett gróf Apponyi Alberthez, kétrédbeli pályadíj kifizetését kérve és sürgetve. Az első díj 4000 korona lesz, a másik 2000 korona. A pályázatra beérkező művek közül a bíráló bizottság, melynek tagjai fővárosi és vidéki kapacitások lesznek, kiválasztja az öt legjobb darabot s ez ötből megint a két legjobbat, melynek az első és második díjat odaitéli.

Az első pályázatot követi majd a másik és esetről-esetre megállapítják: vajjon társadalmi dráma, vigjáték vagy történeli mű kívántatik-e. A kultuszminiszterium már foglalkozik a fölterjesztéssel s a döntés nem sokára várható.

HIREK.

Tájékoztató.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva mindennap d. u. 5 órától este 10 óráig, vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10 óráig.

A városi főgimnázium szertárai nyitva minden vasárnap délelőt 11 órától 12-ig.

Április 5. A köz- és magántisztviselők egyesületének közgyűlése.

Április 11. Jótékony nőegylet közgyűlése.

Április 13. Közig. bizottsági ülés.

Május 7. Tavasz közgyűlés.

— Személyi hír. Jankó Ágoston alispán hivatalos ügyekben elutazott Nagybecskerekre.

— Uj gazdasági tudósítók. A földművelés m. kir. miniszter Torontálvármegye nagybecskereki járására Vild Ernő tótaradáci lakost, a pancsovai járásra pedig Heim Alajos glogoni lakost a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

— Csernoch püspök beiktatása. Temesvárról írják: Nagy ünnepek, fényes egyházi ceremóniák közepette fog végbemenni Csernoch János dr. újonnan kinevezett csanádi püspök beiktatása és felszentelése. Az ünnepi aktus az előzetesen megállapított program szerint husvét után következő harmadik vasárnap lesz. A beiktatáson résztvesz, hír szerint, Apponyi Albert gróf kultuszminiszter is, valamint a néppárti képviselők nagy számban. A felszentelést — miként már közöltük — Hornig Károly báró veszprémi püspök fogja végezni két veszprémi kanonok segédlete mellett.

— Uj anyakönyvvezető. A vármegye főispánja a szajáni anyakönyvi kerületbe Büchler Fülöp községi irnokot korlátolt hatáskörrel anyakönyvvezető-helyettesé kinevezte.

— A kulturegyesület ülése. A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület tegnap délután dr. Vinczehidy Ernő m. főjegyző, igazgató elnökkelésével igazgatósági ülést tartott, amelyen a legközelebb tartandó közgyűlést készítette elő. Az ülésen részt vettek: Jankó Ágoston alelnök, dr. Brájer Lajos, Bányai Jakab, Mayer Rezső, Mencer Lipót, Szalay József igazgatósági tagok és Somfai János titkár. Az ülésen mindenekelőtt dr. Vinczehidy Ernő m. főjegyző meleg hangon üdvözli Bányai Jakab igazgatósági tagot azért a szép kitértetésért, amelyben őt a Magyar Tud. Akadémia részesítette, kiváló tanügyi tevékenységeért neki ítélvén a Wodianer-féle díjat. Indítványára egyben az ülés jegyzőkönyvi örömeinek adott előtűt kifejezést. Miután Bányai Jakab meghatottan köszönetet mondott, következett az évi jelentés. A terjedelmes jelentést, amelyet mai vezető elnökben méltatunk, Somfai János titkár adta elő. A jelentés gondos szerkesztéséért, valamint a titkár buzgó munkásságáért Jankó Ágoston alispán indítványára az igazgatóság elismerését fejezi ki a titkárnak. Ezután tárgyalták a zárószámadásokat, amelyek szerint az egyesület múlt évi bevételé 8610 korona 50 fillér, kiadása 5778 korona 57 fillér volt, vagyis a felesleg 2831 kor. 99 fillér. Végül megállapították a közgyűlés elé terjesztendő jövő évi költségvetést és javasolták a közgyűlésnek a fölmentvény minden irányban való megadását. Ezzel az ülés az elnök elttetésével véget ért.

— A párdányi anyakönyvi kerület. A m. kir. belügyminiszter rendelkezéssel Némepárdány és Szerbárdány községek „Párdány” ideiglenes elnevezés alatt egyesítvén, a németpárdányi és szerbárdányi önálló anyakönyvi kerületek megszüntek és helyettük új „párdányi anyakönyvi kerület” keletkezett.

fiu volt. Nyit arccal, rokonszenves nézéssel, érdekes halványsággal.

— Ez meg akarja magát ölni!

Es sejte benne a szerencsétlen szerelem áldozatát, hozzá tettem:

— Valami fruskáért?

— Uram! kiáltott fel.

— Szegény bolond! gondoltam magamban, még védi őt! A szerelmesek mind ilyenek.

— Akarja-e, mondtam neki, hogy egy tanácsot adjak önnek? Hagyja ott a kötelet — észrevettem, hogy jobb az enyémmél — s menjen haza. Egy nap meg fogja nekem köszönni.

A fejét rázta.

— Meg akarok halni.

— Ne szerezzen magának holnapra maró fájdalmakat, folytattam szelid csökönyösséggel — ragaszkodtam a helyemhez. — Ha eltemetik önt, hasztalan fogja bánni az elhamarkodást, nagyon késő lesz.

— De hiszen ön nem tudja, mi történt velem.

— Sejttem.

— Nem, nem sejtethi. Egy nő, akit imádtam, uram, akiért...

Es ime elbeszéli nekem a történetét. Különös! szakasztott az enyém volt! Ez a hasonlóság ábrándozóvá tett.

— Az ön halgatása helyeslés számba megy, mondta Károly.

Megtudtam, hogy Károlynak hívják.

— Semmi esetre sem! kiáltottam fel. — Nem akartam szélkakasnak látszani.

— Az ön történetében nincs semmi, ami igazolná azt a kötelevéget.

Es Károly kezdett engemet érdekelni.

— Lásuk, barátom, észre kell térni. Miért akarja ön, hogy jobban bánjanak önnel, mint a

többiekkel, kiket a szeretőjük napról-napra megcsal?

— Nem csalják őket olyan méltatlanul, mint engemet csaltak.

— Bocsnát!

— Oh, nem!

— De igen!

— Nem!

— Igen... teringettél! én is tudok valamit. Nos, keressen magának más, sokkal jobb szeretőt. Nincs bennök hiány.

— Jobbat mint ő, az lehetetlen.

— Ugyan menjen!

— Nincs neki párja.

— Dehogynincs!

— Nincs biz a!

— Van! Első pillanatra így beszél az ember; de egy hónap múlva majd meglátja.

Beszédem annyira a bölcsesség beszédének látszott, hogy lassankint valóságos kedvem jött magamat halgatni. Folytattam:

— Mi haszna lenne belőle, ha meghalna? Valóban szeretném, ha megmondaná ezt nekem. Vagy van szive vagy nincs a nőnek, ki magán tudott. Ha van...

— Oh, dehogyan!

— Természetesen nincs neki! Az ön halála tehát csak hizelegni fog neki. Az mindig tekintélyt ad a nőnek, ha öngyilkosságot követett el valaki miatt. Ezt akarja ön tán? Es a karzat, mit gondol, minő halotti beszédet tart ön fölött? A karzat azt fogja kiáltani: Milyen barom volt! Igen, barátom, hülyének fogja önt mondani és igaza lesz.

Étesszóló lettem. Mert hát érezni kezdtem, hogy a saját ügyemet védem. Mindazt, amit önmagamnak kellett volna mondanom, elmondtam

most Károlynak, az én Károly barátomnak, kit egészen megszerettem. Annyi meggyőződést fektettem az eszméim szolgátaba, hogy Károly a karjaimba omlott.

— Csináljon velem, amit akar, — mondta.

— Nos, — mondtam neki sóhajtva, mi a gyomrom mély ürességét árulta el, — menjünk ebédelni!

Visszavittem őt a szállóba. Az izgatottság éhessé teszi az embert és utközben roppant étvágyunk jött.

Az asztal, melyhez ültünk, még inkább ingerelt bennünket vidám teritékével, fehér abroszával, aranyos kenyerével és csillogó kristályával, izletes ételleivel, tizes boraival.

Egymásra néztünk és szemünk azt látszóttak mondani:

— Ugy-e, hogy jó az élet?

— Es mégis, ha nem találkozom önnel! — sóhajtott Károly halaltel szívvél.

Es én a magam részéről elgondoltam:

— Terringtét, ha nem bukkantam volna rá

— Tudja-e, — folytatta a fiatal ember, egy újabb falat után, — hogy hallatlan véletlen kellett hozzá, hogy önt éppen az erdő eme zugába vezesse, hol engemet talált?

Hallgattam.

— De hát — mondta hirtelen, — mi az ördög is hozta önt oda olyan kora reggel?

Önkénytelenül elpirultam.

— Nem fogja ön elhinni, — mondtam neki. — En is föl akartam magamat akasztani, mint ön.

A társam elnevezte magát:

— No, ez nagyszerű!

Es koccintottunk.

Paul Parfait.

stülünk, v
n ern J
után teg
élete hu
esztendej
éves kie
ifju assz
Az elbur
Vilmos, S
tal" olva
nyen foly
hid épít
remény, k
országos
és a Dun
szerint a
koronából
hajtatni:
gyobb rés
többi kise
teljesen é
kezdése,
gyobb rés
jótékony
hó 11-én
ben fogja
lentés az
jelentése.
4. A föla
vetés. 6.
számvizsg
A tagokat
— G
Gazdaság
sal egyb
több ezer
táson tizen
került bir
ki. Az izl
lefolyt gaz
Ferenc eln
előadást, D
A kiallítás
nagyerem
Pidnia
lakosok bo
— N
őseanádi
tanítói m
örömmel
az ünnepe
iszolai go
tanítóegyle
ünnepe
leumat. A
Miklós me
működik a
ünnepe
S a k e ő
Ö gondok
— Az
becskereke
Streitm
alatt álló p
működés
elért fény
polgári és
most meg
tatása a ta
smint besz
tanerők és
tanácsok f
leküzdő, ö
diszítő rajz
sen Merse
Homa Vi
Károly rajz
Károly köm
magaslik k
és szabadk
könyvvel
vezetőjén k
Ferenc tan
ványok tova
— Ad
igazgató ve
Takarekpenz
ülésében a
Iparostanfoly
munkások ro
ronát, a Na
nek 25 kor
nek 25 kor
az Izraelita
nőegyletnek
Gyermekvéd

— **Halálozás.** Mint őszinte részvétellel értesülünk, városunk szülöttje, bauszneri Bauszner Jánosné, Sz. Szigethy Kató rövid betegség után tegnap délelőtt elhunyt Nagyszébenben. Ifjú élete huszonötödik, boldog házassága harmadik esztendejében. Szintán betegesen fekvő férje, két éves kicsi gyereke, nagy rokonsága siratja az ifjú asszony életének virágjában való lepergettét. Az elhunyt fiatal asszonyban Sz. Szigethy Vilmos, Szeged városának főlevéltárosa, a „Torontál” olvasóinak régikedves ismerőse, hűgát gyászolja.

— **A baja—bátaszéki vasút.** Nagyon serényen folyik a baja—bátaszéki vonal és a Dunahídi építésének munkálata. Most már nagy a remény, hogy 1909-ben megnyitható lesz ez az országos érdekű vonal. A baja—bátaszéki vonal és a Dunahídi építésének 1908. évi programja szerint a felhasználásra előirányzott hét millió koronából a következő munkálatok fognak végrehajtani: az al- és felépítményi munkák legnagyobb része, az összes ártéri hidak, valamint a többi kisebb hidak és átvezetők falszáai munkái teljesen és a vasszerkezetek szerelésének megkezdése, végre a magas építményi munkák nagyobb része.

— **A jótékony nőegylet közgyűlése.** A jótékony nőegylet évről közgyűlést folyó hó 11-én délután 4 órakor az ovoda helyiségében fogja megtartani. Tárgysorozat: 1. Évi jelentés az egylet működéséről. 2. Pénztárnok jelentése. 3. Számvizsgáló-bizottság jelentése. 4. A fölmentés. 5. Az 1908. évről szóló költségvetés. 6. A választmány megválasztása. 7. A számvizsgáló-bizottság megválasztása. 8. Indítványok. A tagokat ezután istisztelettel meghívja az elnökség.

— **Gazdaggyűlés.** A Délvidéki Földmívelők Gazdasági Egyesülete Nagyteteremén borkiállításával egybekötött gazdaggyűlést tartott, amely több ezer tag s kiszáza vett részt. A borkiállítás tizenkilenc községből összesen 278 borfele került bírálathoz és összesen hatvan díj osztott ki. Az izlésesen feldisztatott kiállítás helyiségben lefolyt gazdaggyűlésen Frecot dr., Blaskovics Ferenc elnök és Halász felügyelő tartottak előadást, Dold titkár a kiállítás eljött ismertette. A kiállítás Múller Lőrinc, Hennjár János nagyteteremi, Mautz János nagyszentmiklósi, Pidinia Edő nagyörszi, Glasz János billédi lakosok borai nyerték el az első díjakat.

— **Negyven évig tanító.** Martin Adám Ócsanádi állami tanító most tölti be adatai tanítói működésének 40. évét. Ez alkalmat örömmel ragadta meg Ócsanád községe, ahol az ünnepelt 25 óra működik és az állami iskolai gondoskoddal és a „Delmagyarországi tanítóegylettel” karöltve április hó 30-án nagy ünnepséggel áll meg szeretett tanítójának jubileumát. A rendező bizottság, melynek elnöke Jung Miklós megyebizottsági tag áll, már nagyban működik az ünnepi program összeállításán. Az ünnepségen való részvétel iránti jelentkezéseket Saskeőy József, a bizottság jegyzője fogad el. Ő gondoskodik az elszállásolásról is.

— **Az iparos segédek rajzkiallítása.** A Nagybecskerekben múlt év november 1-én megnyitott, Streitmanner Antal főgimn. tanár vezetésével álló ipari továbbképző tanfolyam öt havi működés után március 31-én záródott be. Az előtér fényes eredményről tanuskodik az állami polgári és felsőkereskedelmi iskola dísztermében most megnyitott kiállítás, amely nemcsak bemutatása a tanoncok ügyességének, hanem egyszerűen beszámoló is a tanfolyamon működött tanárok és kiváltképpen Streitmanner Antal tanárnak fáradozatlan, buzgó, minden akadályt leküzdő, önzetlen működéséről. A terem falait díszítő rajzok és tervezetek sokaságából különösen Mersebach her János, Rankov Károly, Homay Viktor, Vilmos Nádor és Engel Károly rajzai említendőek föl s főleg Szelgrád Károly kőműves segéd goth templom faadeja magasztos ki. A tanfolyamon az ipari szakrajzon és szabadkézi rajzon kívül üzleti fogalmazást és könyvvitelt is tanultak a tanoncok. A tanfolyam vezetőjén kívül még Fischer Mór és Török Ferenc tanárok fáradoztak eredménytelően a tanítványok továbbképzésén.

— **Adományok.** Az Oldal Antal vezérező igazgató vezetése alatt álló „Nagybecskereki Takarékpénztár” ma délelőtt tartott igazgatói ülésében a következő adományokat szavazta meg: Iparostanfolyamra 50 koronát, Magyarország munkások rokkant- és nyugdíjgyűlésének 15 koronát, a Nagybecskereki kereskedőifjak együletének 25 koronát, a Torontálmezei kultúregyletnek 25 koronát, a Jótékony nőegyletnek 50 kor., az Izraelita nőegyletnek 50 kor., a Keresztény nőegyletnek 50, a Szerb nőegyletnek 50, a Gyermekvédő-ligának 50 koronát.

— **A Liniment.** Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller igazi, népszerű háziszerré lett, mely számos családban már sok év óta mindig készletben van. Hátfájás, csípőfájdalom, fejfájás, köszvény, c uznál stb.-nél a Linimenttel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító hatást idéznek elő; sőt járványkórnál, minő: a kolera és hányóhasfolyás, az aitestnek Linimenttel való bedörzsölése mindig igen jónak bizonyult. Ezen kitűnő háziszerré jó eredménnyel alkalmaztatott bedörzsölésképpen az influenza ellen is és üvegekben: á 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona a legtöbb gyógyszerboltban kapható; de bevásárlás alkalmával tessék határozottan: Richter-féle Horgony-Linimentet (Horgony-Pain Expeller) kérni, valamint a „Horgony” védjegyre és a Richter cég-jegyzésére figyelni és csak eredeti üveget elfogadni.

TAVIRATOK.

Országgyűlés.

— **A képviselőház ülése.** —

Budapest, április 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ma megkezdte a Ház a házszabályrevízió második szakaszának tárgyalását is, amely, mint a jelek mutatják, jóval rövidebb lesz az első vitájánál. A revízió ellenzőinek harci kedve erősen csökkent s most már nem is érdeklődnek nagyon a vita iránt.

A mai ülést Justh Gyula elnök nyitotta meg, akitől rövid idő múlva Rakovszky István alelnök vette át az elnöklést. A kormány részéről Wekerle Sándor, Kossuth Ferenc, Günther Antal és Josipovich Imre volt jelen.

A jegyzőkönyv hitelesítése után nyomban megkezdtek a házszabályrevízió második szakaszának tárgyalását.

A szakaszhoz először Mérey Lajos szólalt föl, aki benyújtotta a függetlenségi párt ismeretes módosításait.

Utána Nagy György beszélt, aki a katonai kérdésekről akart szólni s kérte ehhez a Ház engedelmét, de nem kapta meg. Miután négy módosítást nyújtott be, ismét a tárgytól elterelőleg beszélt, mire az elnök Rakovszky megvonta tőle a szót.

Most Kmetty Károly és Nagy György között személyes vita támadt, a mely azzal végződött, hogy az elnök Nagy Györgyöt ismét megvonta a szót.

Ezután Mezőfi Vilmos beszélt hosszasan a szakasz ellen s kibeszélte az ülést. Beszéde végén határozati javaslatot nyújtott be.

A képviselőház új ülésszaka.

Budapest, április 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint politikai körökben beszélnek, a kormány arra számítván, hogy a házszabályrevízió vitája a jövő hét elején véget ér, jövő szerdára tervezi a mostani ülésszak berekesztését. Az új ülésszakot még husvét előtt megnyitják s azután két heti husvét vakációra megy a Ház.

A német császár Bécsben.

Budapest, április 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Berlii jelentések szerint Vilmos császár bécsi útjára vonatkozólag a legújabb megállapodás az, hogy a császár június 10-ikén megy Bécsbe s ott négy napot tölt.

A házszabály revízió vitája.

Budapest, április 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) A házszabályrevízió vitája, mint politikai körökben beszélnek, már nem sok ideig fog tartani. Lengyel Zoltán maga kijelentette, hogy miután a revízió legfontosabb szakaszát, az elsőt elfogadták, a további küzdelem meddő s nem is fog egy-két szónoknál több beszélni a balpárt részéről. A horvátok Supiló kijelentése szerint, szintén nem vesznek részt a vitában. Általában azt hiszik, hogy a házszabályrevízió vitája a jövő hét derekáig véget ér.

A bankkérdés.

Budapest, április 3. (A „Torontál” eredeti táv.) A bankbizottság Batthyány

Tivadar gróf elnöklésével tegnap ülést tartott, amelyen a kormány részéről Wekerle Sándor miniszterelnök és Popovics államtitkár vett részt. A bizottság tegnap elfogadta a szakértőkhöz intézendő kérdések végleges szövegét. Az ülés alkalmával nyilatkozott a bankkérdésről Wekerle miniszterelnök és nyilatkozatában maga is az önálló bank mellett szót.

A Barkóczy-ügy.

Budapest, április 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Báró Barkóczy kultuszminiszteri tanácsos ügyében, aki tudvalevőleg egyik fővárosi anyakönyvi hivatalban történt házassági aktus alkalmával az eskünél nem állt föl s az anyakönyvet vallási meggyőződésére való hivatkozással nem írta alá, holnap dr. Bródy Ernő interpellációt intéz a kormányhoz. Az ügy élénk hullámokat ver föl s a néppártiak hevesen agítálnak Barkóczy mellett s a képviselőház folyosóján azt hangoztatják, hogy nem engedik meg, hogy Barkóczyt a legkisebb bántódása is legyen. Andrassy Gyula grófnak az a véleménye az ügyről, hogy kár volt a dolgot politikai térre vinni.

Határvidé-üzlet.

Budapest, április 3. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (áprilisra 1908.)	22 42 — —
Buza (májusra 1908.)	22 66 — —
Buza (októberre 1908.)	19 42 — —
Rozs (áprilisra 1908.)	21 20 — —
Rozs (októberre 1908.)	17 08 — —
Zab (áprilisra 1908.)	14 56 — —
Tengeri (májusra 1908.)	12 78 — —

Közgazdaság.

A vármegyei cséplési szabályrendelet.

Torontál vármegye törvényhatósága tegnapi rendkívüli közgyűlésén, mint már röviden közöltük, a vármegyei cséplési szabályrendeletet a mai viszonyoknak megfelelően módosította. Tekintettel a gazdasági életünkre nagyfontosságú ügyre, itt egész terjedelmében közöljük az új cséplési szabályrendeletet, a mely a következő:

Szabályrendelet a cséplési engedélyekről.

1. §. A községek belterületén gépekkel való cséplés vagy kukorica morzsolás, tűzrendészeti szempontból engedély és felügyelet alá tartozik, azért tehát mindazok, a kik nagy- és kisközségek belterületén gőz-, bármilyen gáz- vagy villamoserő által hajtott gépekkel gabonát cséplésnek vagy kukoricát morzsolásnak akarnak tartozni erre engedélyt kérni. Az esetben, ha a község képviselőtestülete jogerős határozatban szerzőktereknek a külterületen való létesítése következtében a község belterületén az ilyen cséplést avagy morzsolást tiltja, cséplésre avagy morzsolásra engedély ki nem adható.

A cséplési (morzsolási) engedélyt az udvar tulajdonos köteles kérni és a mennyiben valaki több udvarban kíván dolgozni, tartozik az egyes udvarokat külön-külön megjelölni és minden egyes udvarra külön engedélyt kérni.

2. §. Az engedély csakis helyszíni szemle alapján adható meg. A helyszíni szemlét a községi bíró (vagy helyettese) a jegyzővel (vagy helyettesével) és a helybeli tűzoltó parancsnokkal együtt ejtik meg; ott, ahol nincs tűzoltóság, a tűzoltóparancsnok helyett a szemlét tartó bizottságban az előjárásnak még egy tagja vesz részt.

A tűzoltó parancsnok mint szakértő vesz részt a bizottságban és javaslattevői jog illeti meg. Ha a tűzoltó parancsnok vonakodna megjelenni, vagy ha megjelenik, de véleményét nem ad, az előjárás még egy tagja vonandó be a bizottságba.

A helyszíni szemle megtartásának idejéről a kérvényező és az érdekelt szomszédok bemondás útján eleve értesítendőek.

3. §. Kérvényt a folyamodók nem tartoznak beadni, hanem a felek jelentkeznek a községi előjárásigazgató, a mely köteles szóbeli jelentkezésüket minden díjazás nélkül a jelen szabályrendelet mellékletét képező jegyzékbe bevezetni.

4. §. A jelen szabályrendelet mellékletét képező kimutatás 12 rovatból áll és pedig:

1. A sor- (folyó) szám; 2. a bejelentést teljesítő folyamodó neve és házszáma; 3. a belterület kiterjedése négyzetölelekben; 4. a csép-

lése behordandó termés területének nagysága; 5. a beraktározandó termés kazainak száma, hossza és szélessége métermérték szerint feltüntetve; 6. az engedélydíj lefizetésének igazolása; 7. a helyszíni szemle megtartásának időpontja; 8. különleges elrendelt óvintézkedések felsorolása; 9. a községi hatóság határozata; 10. esetleges felelő neve és a felelőzés rövid indokolása; 11. a II. és III. fokú hatóságok határozatainak rövid kivonata; 12. jegyzet.

5. §. A községi előjáróság minden jelentkezés alkalmával rögtön kitölti a kimutatás 1., 2., 4., 5. és 6. rovatát; a 3. rovatot a kataszteri birtokiv alapján kitölti.

A 7. rovatot a 10. § ban megállapított határidőben megtartandó helyszíni szemle időpontjának beírásával tölti ki az előjáróság.

A 8. rovatba azon különleges óvintézkedések szabályok jegyzendők be röviden, melyeket a jelen szabályrendelet 7. §-ában megállapított általános feltételeken kívül a 8. § ban biztosított felhatalmazás alapján tűzrendészeti szempontból az előjáróság még szükségeseknek tart.

A 9. rovatba az előjáróság a bejelentés felett a helyszíni szemle alapján meghozott határozatát jegyzi be.

A 10. rovatban névszerint felsorolandók a felelősök, valamint röviden felelőzéseik indokai.

A 11. rovatban a felsőbb hatóságoknak, felelőzés következtében meghozott határozatai veendők fel röviden.

A 12. (jegyzet) rovat a különböző és egyéb rovatokban el nem helyezhető feljegyzésekre szolgál.

6. §. A cséplési (morzsolási) engedélyt kérő tartozik udvaronként a községi pénztárba következő engedélydíját lefizetni és ennek megtörténtét a kérelmezés alkalmával nyugtával igazolni:

a) 10 holdig terjedő területől behordandó termés után 2 koronát;

b) 10 holdon felüli területől behordandó termés után 3 koronát.

Ezen engedélydíj a községi pénztárba vételezendő be.

Ennek egyharmada a már létező vagy ezután létesítendő községi tűzoltói alapba vételezendő be; egyharmada a községi képviselő-testület rendelkezésére bocsátandó, mely ebből az eljárási és helyszíni szemlét tartott bizottsági tagokat és az írásbeli teendőket teljesített községi előjárókat részesítheti méltányos jutalomban a cséplési idény befejezte után; egyharmada pedig évente a cséplési és morzsolási idény befejezte után — legkésőbb december hó 1-ig — a vármegyei általános tűzrendészeti alpra szállítandó be az alispán által megállapítandó jegyzék mellett.

A létező vagy csak ezután létesítendő községi tűzoltói alap rendeltetése: községi tűzoltószerek beszerzése, a meglévők jókarban tartása, valamint a községben létező önkéntes vagy kötelező tűzoltói intézménynek segélyezése.

Az általános megyei tűzrendészeti alap rendeltetése lesz: a községi tűzoltói intézmények felállítás és segélyezése, a m. tűzoltó-szövetség anyagi támogatása és a 12. § ban említett felelőzési esetekben felmerülő költségek fedezése.

7. §. Tűzrendészeti szempontból az engedély csak akkor adható meg, ha:

a) a cséplésre szolgáló beltélek legalább 800 □-nyi nagyságú; ott azonban, ahol a házak és egyéb épületek cseréppel fedvők, 400 □ ölyvi területre is megadható az engedély;

b) 1. a cseréppel fedett épületektől a cséplőgép és gabona kazlak legalább 5 méter, a szalma kazlak legalább 10 méter;

2. a náddal, zsupszalmával, zsindelyvel, deszkával fedett épületektől a cséplőgép és gabona kazlak legalább 10 méter, a szalma kazlak legalább 20 méter távolságra esnek;

c) az udvaron megfelelő vízmennyiséget tartalmazó és könnyen hozzáférhető kut, vízzel telt hordók, tartályok állanak rendelkezésre;

d) a gépből származó hamuparázs, kiégett tüzelőanyagok és egyéb hulladékok tüzmentes elhelyezéséről kellő módon gondoskodva van;

e) a cséplőgép alkalmas szikrafogóval van ellátva.

A jelen szakasz b) pontjában megjelölt tűztávlatoktól eltérő megállapodást tartalmazó községi szabályrendeletek és képviselőtestületi határozatok egész tartalmukban hatályon kívül helyeztetek. (Folytatjuk.)

Ingatlanok forgalma.

Nagybecskerek város területén 1908. évi február hó 28-tól április hó 3-ig terjedő időszakban a következő ingatlanváltás történt:

Bekera Péter tulajdonát képező 8 h. szántót elajándékozta Bekera Miksa ak és Bekera Andrásnak.

Kirtyanzki Ára és Danilo tulajdonát képező 170 négyszögöl házhelyet megvette Lámby Nikola.

Rélics Miklós tulajdonát képező 500 négyszögöl szérüskertet megvette Graor Gáca 570 kor-ért.

Schvan János és Katalin tulajdonát képező 2171. ö. i. sz. házat megvette Kimmer Miklósné Barth Katalin 1800 kor-t.

Frambach Mária tulajdonát képező 220 négyszögöl szérüskertet megvette Mitya Lyuba 900 kor-t.

Meiszner Márton és Teréz tulajdonát képező 912. ö. i. sz. házat megvette Czveity Nikola 2000 kor-t.

Grubacski Mária tulajdonát képező 66. ö. i. sz. házat megvette Korláth Kázmér 1400 kor-t.

Todorov Szaváné tulajdonát képező 50/a. sz. házat megvette Vakár Száva és Rakila 900 kor-t.

Bitke Antal és Rozália tulajdonát képező 1636. ö. i. sz. házat megvette Fay Borbála 180 kor-t.

Schvan János tulajdonát képező 448 négyszögöl szérüskertet megvette Róth Miklósné Bier Zs zsánua 800 koronáért.

Piaci árak.

Hivatalosan feljegyeztek a Nagybecskereken, 1908. évi április hó 3-án megtartott heti vásár alkalmával:

Áru	Mennyiség	Ár
Buza	50 kilogramm	10 — koron
kétszerez		7.50
rozsa		7.20
árpa		6. —
zab		7.50
kukorica		6. —
repece		15.50
széna I.		8. —
II.		7. —
szalma I.		4. —
II.		3. —
burgonya 1 kilogr.		— 10
marhalus I. 1 kilogr.		1.46
II.		1.35
borjú hus I.		1.90
II.		1.90
disznó hus I.		1.80
II.		1.70
juh hus " II. "		1.94
zsir "		1.63

Nyílttér.

(E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.)

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak a t. testületek és egyesületeknek, akik drága halottunk

Baaden J. Lénárd

temetésén részt venni szivesek voltak s akik részvétnyilvánításukkal mértetlen fájdalomukat enyhíteni iparkodtak, nemkülönben a koszorúajándékozónak ez uton mondunk forró köszönetet

Nagybecskerek, 1908. április hó 2.

A gyászoló család nevében:

özv. Baaden J. Lénárdné,
szül. Wichtner Paula.

349—1.1

308/1908. sz.

350—1.1

Árlejtési hirdetmény.

Románkécsa község a községben és a közlegelőn

két uj ártézi kutat

szándékozik furatni és vállalat utján óhajtja biztosítani.

Felhívjuk vállalkozni szándékozókat, hogy zárt írásbeli ajánlataikat f. évi május hó 3-ig Románkécsa község előjáróságához nyújtsák be. A beérkezett ajánlatok f. évi május hó 4-én d. e. 9 órakor bontatnak fel s ugyanakkor tartatják meg a szóbeli versenytárgyalás.

A tervezett kut furására vonatkozó összes adatok a jegyzői hivatalban beszerezhetők, vagy kívánatra megküldetnek.

Románkécsa, 1908. évi március 31.

Szerelmy László,
jegyző.

Miok Ignác,
bíró.

T. C. Van szerencsém a t. e. közönség becses tudomására hozni, hogy a mai kor igényeinek megfelelő kalap-divatszalon

rendeztem be, s hogy abban minden fajtaú díszített és díszítetlen bel- és külföldi gyártmányu, legújabb divatu női kalapokat a legnagyobb választékban raktáron tartok és legolcsóbb árak mellett árusítok.

Továbbá elvállalom mindentéle női kalapok festését, átalakítását, díszítését és az ebbeli megbízásoknak szolid árak mellett való lelkiismeretes teljesítését.

Diszítési cikkek, ugymint **virágok, tollak, szalagok, selymek** stb. dus választékban kaphatók.

Mély tisztelettel

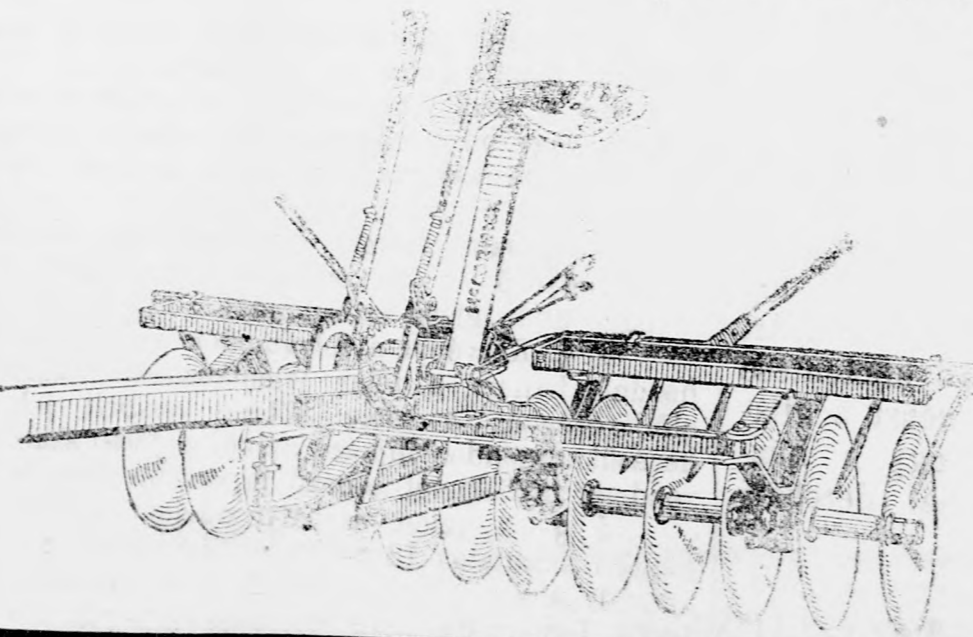
Nagy raktár férfi- és
fiú-szalmakalapokban.

ANDRESZ K.

Ferenc József-tér (Bauer-féle ház udvarában.)

Vezérképviselői a

Hofherr és Schrantz cséplőgép-garnitúráinak és gazdasági gépeinek
Ganz és Tsa r. t. motorai, malomberendezései és gőzekéinek
Mc. Cormick aratógépei és gazdasági gépeknek.

Szállítunk mindennemű gépeket mezőgazdasági és ipari ágakhoz a legjobb minőségben. □ □

Olajok, tömör zsír és mindentéle technikai cikkek. □ □

15—15.14

BRAUN és PRANDELL, Nagybecskerek. Telefon 108. sz.

Iroda és minta-gyár: Hunyady-utca.

Raktár: Eötvös-utca 3.